

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

ATVEJO ANALIZĖ - TAS® 16 Nekilnojamosis turtas, įranga ir įrenginiai

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, Istanbul University

ATVEJO ANALIZĖ – 16-asis TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai“

Įvadas

Kad galėtų vykdyti savo veiklą, subjektams reikia įvairių rūšių ilgalaikio materialiojo turto. Dėl jo naudojimo ir rinkos pokyčių jo vertė laikui bėgant kinta. Pagrindinis ilgalaikio materialiojo turto apskaitos tikslas – užtikrinti, kad finansinėse ataskaitose pateikiama informacija apie jį būtų kuo objektyvesnė ir patikimesnė.

Šios atvejo analizės tikslas – pritaikyti ūkio subjektui priklausančio ilgalaikio materialiojo turto apskaitos taisykles. Atvejo analizėje pateikiami klausimai, susiję su ūkio subjektui priklausančio ilgalaikio materialiojo turto pirminiu vertinimu, tolesniu vertinimu, nusidėvėjimu ir nurašymu.

Atvejo informacija

Įmonė „Plienas“ yra metalo gaminių gamintoja. Ūkio subjektas vykdo žemiau pateiktas su nekilnojamuoju turtu, įranga ir įrenginiais susijusias verslo operacijas.

Ūkio subjektas įsigijo gamybos mašiną (tekimo stakles metalinėms detalėms apdirbti), kurios duomenys yra tokie:

- Pirkimo kaina: 150 000 PV*.
- Muitai ir mokesčiai: 11 900 PV.
- Transporto išlaidos: 6 000 PV.
- Konsultantų užmokestis už turto parengimą eksploatacijai: 2 100 PV.
- Įrengimo išlaidos: 3 000 PV.
- Administracinės išlaidos: 2 000 PV.

Šiai turto grupei ūkio subjektas taiko tiesinį nusidėvėjimo metodą. Mašinos naudingo tarnavimo laikas yra 25 metai.

Po pirminio pripažinimo ūkio subjektas taiko vieną iš dviejų 16-ajame TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai“ numatytų metodų, t. y. perkainojimo metodą.

Penktųjų metų pabaigoje buvo atliktas gamybos mašinos perkainojimas. Mašinos tikroji vertė perkainojimo dieną yra 160 000 PV.

Šeštųjų metų pabaigoje buvo atliktas gamybos mašinos perkainojimas. Mašinos tikroji vertė perkainojimo dieną yra 110 000 PV.

Septintųjų metų pabaigoje buvo atliktas gamybos mašinos perkainojimas. Mašinos tikroji vertė perkainojimo dieną yra 140 000 PV.

Klausimai diskusijai

- Kokia yra gamybos mašinos savikaina pagal 16-ojo TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai“ nuostatas?
- Nustatykite nusidėvėjimo normą ir nusidėvėjimo dydį gamybos mašinų nusidėvėjimui skaičiuoti.
- Parenkite gamybos mašinos perkainojimo penktųjų metų pabaigoje apskaitos įrašus ir paaiškinkite, kokie pokyčiai įvyks susijusiose sąskaitose, jei bus taikomi du perkainojimo variantai:
 - Pirmasis variantas: nurašyti sukauptą nusidėvėjimą į balansinę vertę.

* PV – piniginiai vienetai.

- Antrasis variantas: balansinės vertės ir sukaupto nusidėvėjimo perskaičiavimas proporcingai balansinės vertės pokyčiui perkainojimo dieną.
- Šeštųjų metų pabaigoje atlikite gamybos mašinos perkainojimą. Parenkite apskaitos įrašus ir paaiškinkite, kaip pasikeitė susijusios sąskaitos. Padarykite apskaitos įrašus ir paaiškinkite susijusių sąskaitų pokyčius pagal šį perkainojimo variantą: nurašyti sukauptą nusidėvėjimą į balansinę vertę.
- Septintųjų metų pabaigoje atlikite gamybos mašinos perkainojimą. Parenkite apskaitos įrašus ir paaiškinkite, kaip pasikeitė susijusios sąskaitos. Padarykite apskaitos įrašus ir paaiškinkite susijusių sąskaitų pokyčius pagal šį perkainojimo variantą: nurašyti sukauptą nusidėvėjimą į balansinę vertę.

ATVEJO ANALIZĖ SPRENDIMAS – 16-asis TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai“

Gamybos mašinos savikainos nustatymas:

Išlaidų elementai	Suma (PV)	Elementų klasifikavimas
Pirkimo kaina	150,000	Kapitalizuojama
Muitai ir mokesčiai	11,900	Kapitalizuojama
Transporto išlaidos	6,000	Kapitalizuojama
Konsultantų mokesčiai	2,100	Kapitalizuojama
Įrengimo išlaidos	3,000	Kapitalizuojama
Administracinės išlaidos	2,000	Sąnaudos
Iš viso:	173,000	

Gamybos mašinos nusidėvėjimo normos ir nusidėvėjimo dydžio nustatymas.

Nusidėvėjimo normos nustatymas:

$$\text{Nusidėvėjimo norma} = \frac{100}{\text{Naudingo tarnavimo laikas (metais)}} = \frac{100}{25} = 4 \%$$

Vienerių metų nusidėvėjimo dydžio nustatymas:

$$\text{Nusidėvėjimo dydis} = 173\,000 \text{ PV} \times 4 \% = 6\,920 \text{ PV}$$

Perkainojimo rezultato nustatymas penktųjų metų pabaigoje:

Pirmasis variantas nurašyti sukauptą nusidėvėjimą į balansinę vertę.

Iki šiol sukauptas nusidėvėjimas:

$$5 \text{ metai} \times 6\,920 \text{ PV} = 34\,600 \text{ PV}$$

Turto balansinė vertė prieš perkainojimą:

$$\text{Grynoji balansinė vertė} = \text{Balansinė vertė} - \text{sukauptas nusidėvėjimas} = 173\,000 \text{ PV} - 34\,600 \text{ PV} = 138\,400 \text{ PV}$$

Tikroji vertė perkainojimo dieną: 160 000 PV

Pirmasis variantas atspindėti perkainojimą pagal 16-ąjį TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai“.

Sukaupto nusidėvėjimo nurašymas į balansinę vertę:

Vertė po perkainojimo:

$$\text{Nusidėvėjimas} = 34\,600 \text{ PV} - 34\,600 \text{ PV} = 0$$

Tikrosios vertės ir balansinės vertės skirtumas = 160 000 PV – 138 400 PV = 21 600 PV (padidėjimas)

Dėl šio skirtumo grynoji balansinė vertė padidės iki tikrosios (perkainotos) vertės.

Apskaitos įrašai:

Nurašyti sukauptą nusidėvėjimą:

D Sukauptas nusidėvėjimas 34 600 PV

K Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai 34 600 PV

Apskaityti perkainoto turto balansinės vertės padidėjimą perkainojimo rezerve:

D Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai 21 600 PV

K Perkainojimo rezervas 21 600 PV

Sąskaitų apyvarta:

Sąskaita: Sukauptas nusidėvėjimas	
Nusidėvėjimo nurašymas 34 600 PV	Prieš perkainojimą 34 600 PV
	Likutis po perkainojimo: 0 PV

Sąskaita: Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai	
Mašinos įsigijimas 173 000 PV	Balansinės vertės dalies nurašymas 34 600 PV
Balansinės vertės koregavimas (padidinimas) 21 600 PV	
	Likutis po perkainojimo: 160 000 PV

Sąskaita: Perkainojimo rezervas	
	Perkainojimo rezervo formavimas 21 600 PV
	Likutis po perkainojimo: 21 600 PV

Antrasis variantas atspindėti perkainojimą pagal 16-ąjį TAS „Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai“.

Balansinės vertės ir sukaupto nusidėvėjimo perskaičiavimas proporcingai balansinės vertės pokyčiui perkainojimo dieną.

Perskaičiavimo koeficiento apskaičiavimas:

$$K = \frac{\text{Skirtumas tarp grynosios balansinės vertės ir tikrosios vertės}}{\text{Grynoji balansinė vertė}} = \frac{21\,600}{138\,400} = 0,15606936$$

Balansinės vertės perskaičiavimas taikant koeficientą = 173 000 PV x 0,15606936 ≈ 27 000 PV

Nusidėvėjimo perskaičiavimas pagal koeficientą = 34 600 PV x 0,15606936 = 5 400 PV

Perskaičiuota balansinė vertė = 173 000 PV + 27 000 PV = 200 000 PV

Perskaičiuotas nusidėvėjimas = 34 600 PV + 5 400 PV = 40 000 PV

Balansinė vertė po perkainojimo = Balansinė vertė – nusidėvėjimas = 200 000 PV – 40 000 PV = 160 000 PV

Apskaitos įrašai:

Koreguojama turto balansinė vertė (didinant)

D Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai 27 000 PV

K Sukauptas nusidėvėjimas 5 400 PV

K Perkainojimo rezervas 21 600 PV

Sąskaitų apyvarta

Sąskaita: Sukauptas nusidėvėjimas	
Prieš perkainojimą 34 600 PV	
Nusidėvėjimo padidėjimas po perkainojimo 5 400 PV	
Likutis po perkainojimo: 40 000 PV	

Sąskaita: Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai	
Mašinos įsigijimas 173 000 PV	
Balansinės vertės koregavimas (padidinimas) 27 000 PV	
Likutis po perkainojimo: 200 000 PV	

Sąskaita: Perkainojimo rezervas	
Perkainojimo rezervo formavimas 21 600 PV	
Likutis po perkainojimo: 21 600 PV	

Pakartotinio vertinimo rezultatų nustatymas šeštų metų pabaigoje:

Kadangi gamybos mašina buvo perkainota praėjusiais metais, dėl to pasikeitė balansinė vertė ir atitinkamai nusidėvėjimo suma vėlesniais mašinos naudingo tarnavimo metais.

Nusidėvėjimo nurašymas iki grynosios balansinės vertės:

Penktųjų metų pabaigoje nusidėvėjimas buvo visiškai nurašytas. Kitais turto naudingo tarnavimo laiko metais nusidėvėjimo dydis keisis, nes dėl perkainojimo pasikeitė ir balansinė vertė, kuria remiantis nustatomas nusidėvėjimo dydis.

Prieš pirmąjį perkainojimą nusidėvėjimo dydis yra 6 920 PV per metus. Kitais metais jis pasikeis dėl pasikeitusios turto balansinės vertės. Nauja turto grynoji balansinė vertė yra 160 000 PV. Tai bus nauja balansinė vertė. Kadangi likusį turto naudingo tarnavimo laiką taikomas tiesinis metodas, nusidėvėjimo suma yra 8 000 PV (160 000 PV / 20 m. = 8 000 PV).

Taigi metų pabaigoje perkainojimas bus atliekamas pagal šiuos parametrus:

Balansinė vertė: 160 000 PV

Iki šiol sukauptas nusidėvėjimas (per vienerius metus nuo paskutinio perkainojimo): (8 000 PV)

Grynoji balansinė vertė: 152 000 PV

Suformuotas rezervas iš ankstesnio perkainojimo: 21 600 PV

Nauja tikroji vertė: 110 000 PV

Vertės po perkainojimo:

Nusidėvėjimas = 8 000 PV – 8 000 PV = 0

Tikrosios vertės ir balansinės vertės skirtumas = 152 000 PV – 110 000 PV = 42 000 PV

Dėl šio skirtumo gamybos mašinų grynoji balansinė vertė bus sumažinta iki perkainotos (tikrosios) vertės.

Apskaitos įrašai:

Koreguojama turto balansinė vertė (mažinant):

D Sukauptas nusidėvėjimas 8 000 PV

D Nuostoliai dėl vertės sumažėjimo 20 400 PV

D Perkainojimo rezervas 21 600 PV

K Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai 50 000 PV

Sąskaitų apyvarta

Sąskaita: Sukauptas nusidėvėjimas	
Nusidėvėjimo nurašymas 8 000 PV	Prieš perkainojimą 8 000 PV
	Likutis po perkainojimo: 0

Sąskaita: Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai	
Mašinos balansinė vertė 160 000 PV	Dalies balansinės vertės sumažinimas 8 000 PV nusidėvėjimo sąskaita
	Balansinės vertės dalies sumažinimas 21 600 PV sukaupto perkainojimo rezervo sąskaita
	Balansinės vertės dalies sumažinimas 20 400 PV sukauptų vertės sumažėjimo sąnaudų sąskaita
	Likutis po perkainojimo: 110 000 PV

Sąskaita: Perkainojimo rezervas			
Rezervo panaudojimas sumažinimui dėl perkainojimo padengimo	21 600 PV	Rezervo formavimas iš ankstesnio pakartotinio įvertinimo	21 600 PV
		Likutis po perkainojimo: 0 PV	
Sąskaita: Nuostoliai dėl vertės sumažėjimo			
Nusidėvėjimo sąnaudų kaupimas	20 400 PV		
		Likutis po perkainojimo: 20 400 PV [†]	

Pakartotinio vertinimo rezultatų nustatymas septintųjų metų pabaigoje:

Kadangi gamybos mašina buvo perkainota praėjusiais metais, dėl to pasikeitė balansinė vertė ir atitinkamai nusidėvėjimo suma vėlesniais mašinos naudingo tarnavimo metais.

Nusidėvėjimo nurašymas iki grynosios balansinės vertės:

Šeštųjų metų pabaigoje nusidėvėjimas buvo visiškai nurašytas. Kitais turto naudingo tarnavimo laiko metais nusidėvėjimo dydis keisis, nes dėl perkainojimo pasikeitė ir balansinė vertė, kuria remiantis nustatomas nusidėvėjimo dydis.

Iki paskutinio perkainojimo nusidėvėjimo dydis buvo 8 000 PV per metus. Kitais metais jis pasikeis dėl pasikeitusios turto balansinės vertės. Nauja turto grynoji balansinė vertė yra 110 000 PV. Tai bus naujoji balansinė vertė. Kadangi likusiam turto naudingo tarnavimo laiko laikotarpiui taikomas tiesinis metodas, nusidėvėjimo kvota yra 5 789,47 PV (110 000 PV / 19 m. = 5 789,47 PV).

Taigi metų pabaigoje perkainojimas bus atliekamas pagal šiuos parametrus:

Balansinė vertė: 110 000 PV

Iki šiol sukauptas nusidėvėjimas (per vienerius metus nuo paskutinio perkainojimo): 789,47 PV

Grynoji balansinė vertė: 104 210,53 PV

Pateiktos vertės sumažėjimo sąnaudos dėl ankstesnio perkainojimo: 21 600 PV

Nauja tikroji vertė: 140 000 PV

Vertės po perkainojimo:

Nusidėvėjimas = 5 789,47 PV – 5 789,47 PV = 0

Tikrosios vertės ir balansinės vertės skirtumas = 140 000 PV – 104 210,53 PV = 35 789,47 PV

Dėl šio skirtumo gamybos mašinų grynoji balansinė vertė padidės iki perkainotos (tikrosios) vertės.

Apskaitos įrašai:

[†] Metų pabaigoje sąskaita įtraukiama į finansinį rezultatą ir uždaroma.

Nurašyti iki šiol sukauptą nusidėvėjimą:

D Sukauptas nusidėvėjimas 5 789,47 PV

K Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai 5 789,47 PV

Koreguoti turto balansinę vertę didinant:

D Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai 35 789,47 PV

K Perkainojimo rezervas 15 389,47[‡] PV

K Pajamos iš vėlesnio turto vertinimo 20 400 VP

Sąskaitų apyvarta:

Sąskaita: Sukauptas nusidėvėjimas				
↓	Nusidėvėjimo nurašymas	5 789,47 PV	Prieš perkainojimą	5 789,47 PV
			Likutis po perkainojimo:	0 PV
				↑
Sąskaita: Nekilnojamasis turtas, įranga ir įrenginiai				
↑	Mašinos balansinė vertė	110 000 PV	Balansinės vertės dalies	5 789,47 PV
	Apyvartinių lėšų padidėjimas	35 789,47 PV	sumažinimas sukaupto nusidėvėjimo sąskaita	
			Likutis po perkainojimo:	140 000 PV
				↑
Sąskaita: Perkainojimo rezervas				
↓			Rezervo sudarymas	15 389,47 PV
			iš ankstesnio perkainojimo	
			Likutis po perkainojimo:	15 389,47 PV
				↑
Sąskaita: Pajamos iš vėlesnio turto vertinimo				
↓			Pajamų apskaita iki	20 400 PV
			ataskaitoje nurodytų praėjusio laikotarpio išlaidų sumos	
			Likutis po perkainojimo:	20 400 PV [§]
				↑

[‡] Dėl perkainojimo turto balansinė vertė padidėjo 35 789,47 PV. Šiuo tikslu perkainojimo pajamos bus pateikiamos neviršijant ankstesniu laikotarpiu pateiktų nuostolių dėl vertės sumažėjimo sumos (šiuo atveju 20 400 PV), o skirtumas, viršijantis šią sumą, pateikiamas kaip perkainojimo rezervas (šiuo atveju 15 389,47 PV).

[§] Šiomis pajamomis susigrąžinama ankstesnio turto balansinės vertės sumažėjimo dėl perkainojimo suma, gauta dėl ataskaitose nurodytų išlaidų.